

Katedra

LETNIK X.
1. št.
9. X. 1969
MARIBOR

bodimo pošteni

Znova je pred nami novo študijsko leto in z njim vse to, kar postavlja okolje, našo in svetovno družbo pred študente, študentski list in študentsko organizacijo v Mariboru. Že skoro leto dni skuša delati in živeti študentska skupnost v novih okvirih in po novih merilih. Ob takem času smo lani obravnavali svoj koncept dela. Se pod vtisom vročega junija, vsaj v časopisnih poročilih o študentskih nemirih drugod, smo poizkušali ustvariti organizirano skupnost, kjer naj pridejo do izraza borba mnenj, sožitje različnih stališč, vključevanje v samoupravni mehanizem (takrat je postalo moderno, da so bili vsi za »pluralizem«). Bučno so izzvele vse naše skupščine v poletu ustvarjanja. Pričakovali smo, da bo koncept — jasno z »ustvarjalno prisotnostjo vseh vas same« ustvaril nove ljudi in med njimi povsem nove odnose. Danes že lahko poizkušamo gledajoč nazaj ugotavljati, kam nas pelje pot.

Ustvarjali smo Zvezo študentov Slovenije. Razen na papirju, na katerem smo jo ustvarili, se ni pojavila nikjer drugod. Ni se slišal glas študentov Kranja in Pirana. Študentje v Ljubljani in Mariboru se trudimo, da bi bili drug do drugega vsaj vljudni. Skupaj se podpisemo pod izjavo, ki gredo bolj ali manj neopazno potem, ko so sprejete, tudi mimo nas. Ne upamo pa skupaj pogledati v oči racionalizaciji visokega šolstva. Od vseh mogočih sprememb v slovenskem merilu je ostalo samo boleče in bedno ukinjanje nekaterih višjih šol v Mariboru. Naši povsod hvaljeni strokovnjaki so pred devetimi leti vložili milijardo dinarjev v višjo stomatološko šolo, ki jo sedaj z novimi utemeljitvami ukinjajo. Po raznih javnih in malo manj javnih igricah pa bomo videli komu bodo ostali pogodba in oprema. Tista vložena milijarda ni niti več tako važna.

Trdeč, da se vse razvija, smo tudi študentje v svoji skupnosti ustvarjali nove odnose. Študentski predstavniki niso več voditelji, temveč del študentske množice, ki jih ta izbere, da jo predstavljajo. Izvršni odbor študentske skupnosti v Mariboru in tudi uredništvo Katedre ni nad študenti, temveč celo nasprotno (kdor nas išče, nas najde v kletah študentskega doma). Ustvarjajoč nove odnose pa verjetno študentje ostale družbe nismo prehiteli.

V imenu nekega, od stare Jugoslavije podedovanega in danes lažnega akademizma, študentski predstavniki puščamo študente same. Stalni sestavki, prebiranje istih misli v raznih izdajah in razni visoko doneči naslovi ločujejo študente in njihove predstavnike. Počasi prevzemamo politično sestankarski besednjak, v katerem res ne moreš nič povedati, ne moreš pa tudi nikogar prizadeti.

Vse slovenske študente (še posebej pa smo glede tega ožigosani mariborski) zanima nadaljnja usoda našega razreda. Med nami je zaživela misel o enotnosti s Slovenci tudi izven naših meja, ki je vodila Društvo prijateljev zamejskih Slovencev. Iz naših vrst je tudi izšla za nekatere sporna posebna izdaja Katedre. Nedvomno se tudi v naslednjem študijskem letu ne bomo ne študentje v Mariboru in ne Katedra izogibali tej temi. Potrebno pa je, da naša dejavnost temelji na nekaj osnovnih dejstvih. Slovenija je del Socialistične federativne republike Jugoslavije. S pravnimi akti so pri nas v naši državi vse zadeve urejene. Ni pa še urejena in ne živi takšna federacija v kateri bo odpadlo očitanje razvitih republik nerazvitim, da jih le-te izkoriščajo in nasprotno. Slovenci ne bomo iskali rešitev svojih težav v »Združenih narodih (ali če hočemo državah) Evrope«. Ni pa s tem rečeno, da nas ne zanima kako se bodo razvijali odnosi znotraj Jugoslavije. Tovrstna vprašanja bo Katedra tudi letos kritično obravnavala. Poizkušala pa bo poiskati novo pot. Moč za svoje

pisanje bomo iskali v lastnih vrstah in zapisane misli bodo pri nas rojene.

Bodimo revolucionarni, revolucionarni v medsebojnih odnosih. Za te vrste revolucionarnosti nam ni potrebna široka cesta in izpisovanje rdečih transparentov s podobami Mao Ce-tunga, Che Guevare in v istem košu Marxa. Poizkušajmo biti pošteni. Pošteni naj bodo voditelji ali prestavniki do teh, ki so jih izvolili. Volilec pa naj ne pričakuje, da so vse naredili s tem, da od časa do časa junaško udrihajo po svojih izvoljenih.

Poštene naj bodo med seboj naše mariborske šole. Kdor drugemu jamo koplje sam vanjo pade.

Pošteni poizkušajmo biti tudi študentje. Priznajmo si, da nismo tako avantgardni, da bi nenehno morali igrati opozicijo. Opozicija, ki ima bodice zaradi okrasa, ni nevarna.

Če so te vrste odnosi med nami revolucija, potem sem za revolucijo.

J. Š.

Ob pričetku novega študijskega leta so v Mariboru svečano odprli prvo visokošolsko ustanovo v Severovzhodni Sloveniji, novo Visoko ekonomsko komercialno šolo.

V Sloveniji zastajamo pri izobrazbi ekonomistov, prav te kadre pa potrebujemo pri nadaljnjem utrjevanju gospodarske reforme in pri uresničevanju dolgoročnega razvoja našega gospodarstva. Gospodarskih strokovnjakov manjka zlasti na manj razvitih območjih naše republike. Doslej je dala Višja ekonomsko komercialna šola, ki je slavila desetletnico svoje ustanovitve, slovenskemu gospodarstvu več kot 1300 ekonomistov prve stopnje. Gospodarstvo je te diplomante dobesedno razgrabilo in tako dokazalo, kako nujno jih potrebuje. To ni nič čudnega, saj nam podatki dovolj zgovorno pričajo o skromni in neustrezni zasedbi strokovnih delovnih mest. Prav na območju Severovzhodne Slovenije je neustrezno zasedenih nad 46 odstotkov delovnih mest, ki zahtevajo višjo in visoko izobrazbo.

Prvih deset let Višje ekonomsko komercialne šole je za nami. V naslednje desetletje stopa nova visoka šola v Mariboru s pogumnejšimi koraki. Že v prvem študijskem letu bo na drugi stopnji študiralo nad 660 rednih in izrednih slušateljev, ki jih bodo na šoli vzgajali v diplomirane ekonomiste podjetniškega tipa. Prav ta usmeritev kaže, da šola ni nastala zaradi kakšnega »modnega krika«, pač pa so o sprejemu zakona o ustanovitvi Visoke ekonomsko komercialne šole v Mariboru odločale predvsem potrebe gospodarstva.

Prvo visokošolsko ustanovo v Mariboru je v sredo, 1. oktobra svečano odprl predsednik kulturno prosvetnega zbora skupščine Socialistične republike Slovenije Miloš Poljanšek. V svojem pozdravnem govoru je poudaril, da izraža slovenska skupščina vse priznanje in zadovoljstvo ob ustanovitvi visoke šole ekonomske smeri v Mariboru. Zaželel je tudi, da bi mariborska Visoka ekonomsko komercialna šola uresničila svoj namen in zadostila potrebam gospodarstva. Takšnim želiam in čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Katedre mariborskih študentov.

D. P.

1969/3915

IV 284/3
1969/20

S to številko Katedre se bralcem predstavljajo tudi kandidati za nov uredniški odbor našega študentskega glasila. Statut našega lista je pač takšen, da uredniški postanejo uredniki šele takrat, ko jih obravnava in potrdi stalna študentska skupščina. Le-ta se bo sestala sredi oktobra. Kot vsako leto je tudi letos uredniški odbor poln sprememb. Vodstvo lanskega letnika Katedre (glavni in odgovorni urednik je bil Drago Jančar) je bilo razrešeno svojih dolžnosti na zadnji seji stalne skupščine v preteklem študijskem letu. Da pa bi bila izbira novega uredniškega odbora kar najobjektivnejša, je izvršni odbor študentske skupnosti imenoval posebno komisijo. Le-to so sestavljali študentje in publicisti, poznavalci Katedre. Izmed prispelih prošelj na naš naslov po objavljenem razpisu v dnevnem tisku, so sklenili, da bodo za glavnega in odgovornega urednika znova predlagali izvršnemu odboru in kasneje stalni skupščini Draga Jančarja. Vendar pa izvršni odbor in kasneje stalna skupščina nista o njegovi prošnji in prošnji Braca Zavrnika razpravljala in odločala. Oba sta namreč odstopila od svoje kandidature. Prošnjo je umaknil tudi Franci Hedl. Vzroki so verjetno različni. V pismu javnosti, ki so ga poslali časnikom po vsej Jugoslaviji, so se navedeni študentje proglasili kar za uredniški odbor. V izjavi ugotavljajo, da pod kakršnimkoli političnim pritiskom niso več pripravljeni delati pri Katedri. Bolj zanimivo je, da so se prvi »pritisli« na račun Katedre pojavili lani med študenti. Prve želje o spremembi našega lista so prispele s pedagoške akademije in kluba prekmurskih študentov.

Kakorkoli že, Katedra bo živela dalje. Naša bo toliko, kolikor bomo vanjo prispevali. Vendar bo tudi uredniški odbor storil vse, da nam bo kar se da blizu, da bo LIST MARIBORSKIH STUDENTOV.

SVAJNCER JANEZ

recimo bobu bob

O pritiskih kot neupravičenih poskusih razvrednotenja pomena samoupravnega demokratičnega dogovarjanja so se pojavile misli in mnjenja v času, ko govorimo o krizi našega sistema, ko smo vse svoje težave, ki so bile odsev kompleksnega in dolgotrajnega zapiranja oči pred dejstvi, ki so jasna tujerodcem tako na Vzhodu kot na Zahodu, izbljuvali (morda neupravičeno) ob cestnem primeru. Mehanizem naših družbenopolitičnih organov je takšen način enostranskega prikazovanja zelo zapletenega procesa prelivanja sredstev med socialističnimi republikami označil kot pritisk na voljo ljudstva in izničevanje dogovora samoupravljalcev. Metoda pritiska pa ni odkritje naše dobe in naših ljudstev. Uporabljena je bila v praskupnosti in jo uporabljajo (če hočete) tudi otroci, ko zahtevajo od staršev nekaj, kar jim ti ne morejo kupiti. Preveč pa postaja poizkus pritiska podoben navadnemu izsiljevanju prav danes. Vplivanje na odločitve naših najvišjih državnih forumov pomeni odkrito nezaupanje v sposobnost le-teh, pomeni dvom v sposobnost njihove pravilne presoje, ali pa prebuja mednarodno nestrpnost, ki so jo tako lepo med NOB pogasili plameni revolucije.

Poizkusi političnega vpliva na odločitve, ki jih je sprejela naša ne več tako revolucionarna oblast, pa niso razvidni samo v odnosu med federacijo in republiko in med republikami samimi, ampak so opazni tudi na vseh (prosim, ne vseh) nižjih instancah. Prav gotovo je treba tukaj začeti s postavljanjem po robu konzervativnemu načinu odločanja o stvareh, pri katerih so zainteresirani najširši krogi naše državotvorne skupnosti, se pravi, ljudske množice. Potem nam ne bo treba poslušati tiste o kovačevi kobili, ki je največkrat bosa.

Pojavi, ki niti niso tako daleč od nas, marsikoga razdvojijo in mu porajajo ali pa krepijo sum in nezaupanje v našo komunistično zvezo. Idealisti se sprašujejo, kje je demokratičen dialog, pogovor na isti nogi, kot na njej stoji sogovornik. Žal je takšne ljudi nemogoče potolažiti s frazami in slikanjem lepe bodočnosti, ki bo prav gotovo prišla. Resolucije in deklarativni vzkliki jih ne morejo prepričati, ker so preveč zasidrani v svoji, morda zmotni, toda precej prisotni miselni orientaciji. Najprej je treba pogledati v oči najbolj preprosti resnici, šele potem bomo lahko sodili o popolnejših. Tako pa pritiski, ki so bili izvedeni na nižjih nivojih, kot je recimo zvezni, niso tako karakterizirani. Bobu nismo rekli bob, imenovali smo ga drugače, z izmišljenim imenom. Seveda to opravičujemo s splošnim razpoloženjem ljudi, s pravilnostjo naše poti v socializem, ki se ji mora ukloniti vsaka ovira. Zares ne moremo v naš boj za socializem ponovno vključevati tendence sil, ki smo jih porazili med NOB. Moramo pa jih upoštevati (ne tolerirati) in odstraniti, vendar postopoma. Važno je, da se pritiski v naši deželi ne bodo ponavljali, ker s tem lažemo samo sebi in obraz, pljuvamo na ustavo SFRJ, negiramo sklepe 9. kongresa

ZK (in tudi vseh drugih), zagovarjamo interese ekstremnih sil v naši skupnosti in ponovno centraliziramo našo decentralizirano oblast. To so tako hudi očitki, da moramo o stvari premisliti in se odločiti metodi, ki je marsikateri instituciji prinesla ure in ure težav, ljudi pa dezinformirala, kajti njihove težnje so bile pod pritiskom težke pesti pokopane za nekaj časa.

Pri nas se ne bi smelo zgoditi, da zaradi osebnega razpoloženja nekaj ljudi propadejo projekti, ki so bili zaradi nekaj nujno vsebovanih negativnih drobcev, ožigosani in pobarvani z eno barvo. Manjka nam sposobnost zares pravilne, zdrave presoje, pa najsi še tako govorimo, kako materijo v obsegu umovanja, ki je maksimalno možno, razumemo. V tem umovanju smo vedno nedogovorjeni, nedokončani in tudi neprincipielni. Človekovo mnjenje je spoštovanja vreden element, če ga seveda ima. Ni prilagodljivost vedno dobra človekova poteza. Naša volja se namreč odloči, da teži za čim ali pa beži pred čim samo toliko, kolikor ji razum prikaže stvar kot dobro ali slabo. Ljudje ne izpolnjujemo svojih interesov v nasprotju z načeli veljavne demokracije. Včasih je napačna sodba tista, ki nas navede na napačno, nekonvencionalno pot. Takšna pot je težka; bliže je ekstremu kot srednja pot. Zlata sredina pomeni neopredeljenost, sebičnost in strah, saj če se izkaže ekstrem za napačno orientacijo, človek ne more skočiti čez noč v novo tirnico. Srednja pot to obračanje jader po vetru omogoča.

Marko Nikežić je rekel pred nedavnim na 8. seji Mestne konference ZK Beograd: »Prvič zdaj se razvijajo demokratični odnosi v Jugoslaviji ne zato, ker so takšne ideje prišle v glave komunistov, ampak zato, ker so prvič na tem ozemlju ustvarjene možnosti za to.« Maksimala mnogih je: biti v dejanjih kolikor se le da trden. Veliki duhovi pa so zmogni velikih vrlin, pa tudi velikih napak.

DUSAN ZBASNIK

Otvoritev Visoke ekonomske komercialne šole v Mariboru se je udeležila tudi skupina mariborskih študentov. Foto: B. Cerin

Skozi p e r i skop

Na drugo stopnjo VEKS se je do sedaj vpisalo 72 rednih in 591 izrednih slušatejev. Na drugi stopnji se bo vsekakor oblikoval specifičen profil strokovnjaka.

Po Agenciji AP, 10. maja 1969. V disciplinski odred Univerze v Cambridgeu so letos sprejeli neko 26-letno žensko. Žensko pišemo zaradi tega, ker je s tem bila prekršena 700-letna tradicija izključno moškega opravljanja te funkcije.

Na VEKS so prvič, odkar obstoja ta šola, uvedli obnovitveni seminar iz matematike. Kot med predavanji, tudi tu ni manjkalo duhovitosti. Mlada profesorica matematike je hotela bruce prestrašiti in jim je našela tri matematike, ki jih bodo v šoli srečali. Da bi grožnje podkrepila, je še dodala, da bodo v prvem semestru študirali II. stopnjo matematike,

v drugem semestru pa I. stopnjo. Nadebudni bruc pa je željno vprašal: »To je verjetno zaradi lažjega razumevanja snovi, kajne?«

Ni še tako dolgo, odkar smo na mariborskem razstavišču zaprli vrata za letošnjo vrhunsko turistično prireditvijo, katero so nadebudneži imenovali Vesela jesen Pitja in jedca je bilo zadosti, primitivizma »največih zmija na svietu i najmanjih majmuna« (prav tako na svietu), pa prav tako. Na nekaj kvadratnih metrih so naliveži videli prave »žilvale«, afriškega slona in bengalskega tigra. In novinarji so peli hvalo »zanimivi turistični prireditvi, ki da kliče po tradicionalnosti tovrstnih atrakcij«. O, preljuba preproščina!

Konec septembra je potekal vpis na mariborske visokošolske zavode. Vse bi bilo lepo in prav, če ne bi bilo delo študentov pri vpisu zgolj fraza. Pogledali smo na vse višje šole (razen tehniške), in na vseh vpisnih mestih so nas presenetile samo administrativne moči preljubih višjih in visoke šole. Študentje so verjetno še spali toplo poletno spanje in (razen na VEKS) pri vpisu niso pomagali. Bruci so bili tako prikrajšani že pri vpisovanju za nekaj pametnih besed o študentski organizaciji.

Katedra

LIST MARIBORSKIH STUDENTOV IZDAJA ODBOR IO SS MVZ

KATEDRO UREJA UREDNIŠKI ODBOR: BOGO CERIN, MARIJA FRANKOVIC, DANICA INGOLIC-GODEC, DARKO PASEK, IGOR FLOHL, DUSAN ZBASNIK

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: DARKO PASEK

TEHNIČNI UREDNIK: MARJAN ZMAVC

SEKRETAR: SONJA KLAMPFER

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: STUDENTSKI DOM, OB PARKU 5 - TEL. 22 004
CENA IZVODA: 50 PAR (LETNA NAROČNINA 10 DIN, ZA USTANOVE IN PODJETJA 15 DIN)

ZIRO RAČUN: 518-678-548

NENAROČENIH SLIK IN ROKOPISOV NE VRAČAMO

TISK: CP MARIBORSKI TISK

do kod 'razvita' Slovenija?

Posebno v zadnjem času je bilo znova opaziti gledanje na Slovenijo kot enakomerno visoko razvito območje, celo brez večjih notranjih gospodarskih in družbenih problemov.

Poizkušajmo razbiti mit o enotno visokorazviti Sloveniji!

Pred kratkim sem veliko potoval po različnih delih Jugoslavije: človeka boli, ko mora na vsakem koraku ugotavljati, da je Slovenija v očeh povprečnega državljanca nenormalno visoko razvita, da je bil ta razvoj omogočen brez večjih naporov, in da se razvitost Slovenije meri po posameznih predelih, ki so daleč nad slovenskim povprečjem.

Resnično stanje pa je drugačno.

Slovenija namreč zdaleč ni enakomerno razvita. Merila, po katerih se določa stopnja razvitosti, so seveda različna in od tod izhajajo tudi različne ocene razvoja posameznih območij. Med njimi so seveda najpomembnejši narodni dohodek na prebivalca, osebni dohodek na zaposlenega, delež kmetijskega prebivalstva in drugi. Prav po teh in še nekaterih drugih merilih je 34 % površine Slovenije nerazvita.

Na tem delu slovenske zemlje je 1948. leta živelo 446.649 prebivalcev, leta 1968 pa ravno toliko. Zalostno je, da se gostota prebivalstva na tem velikem delu Slovenije (ena tretjina ozemlja) v dvajsetih letih ni povečala. Nasprotno, število prebivalcev v posameznih predelih je nazadovalo za 5 %. Na tem območju je tudi delež mestnega prebivalstva minimalen. Tudi narodni dohodek v nerazvitih predelih SRS je za več kot polovico pod slovenskim povprečjem, v primer z močno razvitimi predeli je pa zaostajanje nerazvitih ogromno.

Poizkušajmo to prenesti v občinske okvire. Po merilih, ki sem jih nekaj že naštel, imamo v Sloveniji 18 nerazvitih občin, od katerih lahko 6 uvrstimo v skupino močno nerazvitih, ki so celo do 85 % pod republiškim povprečjem. To samo po sebi še ne pove dovolj, kajti poznati moramo še lego teh občin v Sloveniji. Večina jih namreč leži v severovzhodni Sloveniji, ki je skorajda v celoti nerazvita.

Tudi Maribor je v gospodarski rasti v primeri z nekaterimi drugimi področji daleč počasnejši. Izobrazbena struktura je v posameznih občinah različna, seveda v škodo nerazvitih občin.

Na tisoč prebivalcev pride v šestih močno nerazvitih občinah naslednje število študentov: Lenart 2,4, Gornja Radgona 3,3, Smarje pri Jelšah 3,4, Sentjur pri Celju 3,6 in Lendava 3,7. Po teh merilih so te občine tudi na zadnjem mestu v Sloveniji. Ti podatki dobijo pravo vrednost, če jih primerjamo z občino Ljubljana-Center, kjer pride na 1000 prebivalcev 36 študentov.

V nobeni republiki ni mogoče pričakovati, da se v njen celotni prostor enakomerno razvijal tako v gospodarskem kot v družbenem pogledu. Na neenakomernost razvoja vpliva namreč nešteto faktorjev, zgodovinskih, socialnih, političnih pa tudi naravnih činiteljev, kot so: naravno bogastvo, energetski potencial, delovna sila itd.

Vendar vse to ne more in ne sme tudi v bodoče opravičevati tako velikih, naravnost katastrofalnih razlik v razvitosti posameznih delov Slovenije.

Študentje iz severovzhodne Slovenije in iz drugih nerazvitih območij Slovenije smo posebej priznani. Saj to živo čutimo od osnovne in srednje pa do visokih in višjih šol, od štipendiranja, finančne zmožnosti staršev do zaposlitve.

Študentje v Mariboru moramo v okviru priprav republiškega gospodarskega in družbenega plana opozarjati na ta neskladja v razvoju slovenskega prostora.

SLAVKO GERIČ

jedli bomo-vsaj do novega leta

Letos se bomo, prav tako kot v preteklem letu, hranili v samopostrežni restavraciji »Center«, ki je že lani organizirala izdajanje hrane tudi na Srednji kmetijski šoli. S tem je mnogim študentom, ki prebivajo v njenem internatu, prihranila dolgotrajno pešačenje v mesto in jim je tako ostalo več prostega časa za študij in razvedrilo. Združenje mariborskih visokošolskih zavodov bo tudi letos dajalo subvencije za hrano — te bodo sto in petdeset procentne. Pri sto odstotni subvenciji je plačana polovica hrane, pri petdeset odstotni pa le četrtina. Vendar še sedaj ni povsem znano ali bo takšen način sofinanciranja hrane študentom ostal tudi v prihodnjem 1970. letu, kar je odvisno od sredstev, ki jih bo dobilo združenje MVZ.

O tem, kaj pripravljajo za letošnje leto in kaj misli o prehrani študentov, smo se pogovarjali s tovaršem Matjašičem, direktorjem glavnega študentskega »prehranjevalca« — samopostrežne restavracije »Center«:

— Koliko študentov se je hranilo v lanskem letu v restavraciji »Center« in kakšen je bil odnos kolektiva do študentov — abonentov?

V preteklem letu se je hranilo v naši restavraciji okoli osem sto študentov, letos pa bi se naj njihovo število povečalo na okoli tisoč. Prav tako kot lani bo tudi letos organiziran poseben odbor, sestavljen iz predstavnikov študentov in združenja MVZ. Sestajal se bo do vsakega petindvajsetega v mesecu, pregledal predloženi jedilnik za sledeči mesec ter dajal pripombe, katere bomo morali upoštevati pri hrani. Na sestankih in sejah organov upravljanja vedno poudarjamo, da je potrebno študente v Mariboru še bolj pritegniti. To poskušamo vcepiti tudi našemu delovnemu kolektivu. Ustvariti želimo neko prijetno vzdušje, da bi študent čutil, da je pri nas dobrodošel gost in da ima tudi strešno osebje pravičen odnos do njega.

— Za čim težite pri izbiri jedilnikov?

Naša želja je, da bi bili jedilniki pestri in tudi dobri, da bi bili ljudje s hrano zadovoljni. Cena hrane je za letos že določena, ter je zaradi sprememb v cenah nekaterim artiklom nekoliko višja kot lanska — cena za kosilo bo znašala 450, za večerjo pa 350 starih dinarjev. Kako pa bo hrana subvencionirana pa je odvisno od samega načina financiranja ZMVZ. Pri letošnjih menijih bo posebna novost v tem, da bodo lahko študentje h glavni jedi izbirali še posamezne priloge ter različne juhe in solate, kar v drugih študentskih menzah ni možno. S tem se bo izbira zelo popestrila.

— Ali predvidevate med letom tudi kakšne spremembe pri ceni, tako kot se je zgodilo v prejšnjem letu, ko so nekateri študentje prišli zaradi tega v težak finančni položaj?

Ceprav je pogodba med Združenjem MVZ in nami sklenjena le do novega leta, upam, da se med tem časom ne bodo znova spremenile cene živilom, kajti te najbolj vplivajo na ceno hrane — seveda pa je odvisno tudi od sofinanciranja Združenja v drugi polovici šolskega leta. Vendar mislim, da če se bo način kreditiranja spremenil, bo morala družba, ki ta sredstva daje, nekako kontrolirati njihovo porabo. Če se bo študent v redu prehranjeval, bo tudi zdrav in bo lahko družbi kasneje vračal, kar je prej sprejemal. Študent bi moral svoja sredstva racionalno trošiti.

S prehrano študentov se je v prejšnjem letu ukvarjal tudi Izток Medved — predsednik komisije za materialna vprašanja pri Zvezi študentov ZMVZ:

»Komisija za materialna vprašanja je imela možnost, da da štirikrat na mesec pregledati hrano Zavodu za zdravstvo, ki je ugotavljal njeno kaloričnost in ustreznost higienskimi predpisi. Lani smo to večkrat storili, vendar so vsi obroki predpisom ustrezali. Vsak mesec smo dobivali vnaprej seznam menijev ter nato kontrolirali, če so jih izdajali na tisti dan, kot je to bilo določeno. Pripombe pa smo preko Združenja sporočali upravi restavracije. Tako bomo delali tudi letos.« Iz tega lahko sklepamo, da bo letos način prehranjevanja in sama hrana boljša kot prejšnje leto. Upajmo, da bo tako tudi po Novem letu — predvsem pa, da bi bilo dovolj tega vedno manj-kajočega denarja.

JOŽE MARINŠEK

v študentskem domu

September kot uvertura v delo je za nami in že smo stopili v novo študijsko leto na mariborskih višjih in visokih šolah. Študentje so priromali v mesto ob Dravi z mnogimi počitniškimi doživljaji in istočasno z novimi cilji. Kaj vse jih čaka še sami ne vedo, posebno tisti, ki so prvič stopili med študentske vrste. Važno je, da so dobili streho nad glavo in se vpisali.

Največji živžav pa je v tem času ob parku, kjer stojita dva študentska doma, iz katerih bi se naj sčasoma razvilo večje in prijetno študentsko naselje. V nartih je namreč še en dom s prostori za zabavo. Tako je bilo vsaj obljubljeno. Bivanje v domu je lahko prijetno, odvisno pa je od tega, kako je organizirano in kakšni so pogoji. Letos je dobil študentski dom novega upravnika. V prvi polovici oktobra bo potrebno spremeniti nekatere samoupravne akte, statut in hišni red, ki so že zastareli. Tukaj je potreben sporazum na obeh straneh, ki naj bo v okviru pravic in dolžnosti študenta. Posebno kar zadeva obiskov, ki jih določa hišni red. Npr.: ali res ne bi smel biti dovoljen obisk med domskimi študenti ob kateremkoli času čez dan ali ob večernih urah. Razumljivo je, da morata biti pri tem red in disciplina zagotovljena.

In kako je letos s cenami v študentskem domu? Ostala bo lanska ekonomska cena stanarine 103,00 din. Študentje bodo deležni subvencije za stanarino in hrano v restavraciji Center. Za subvencijo se lahko potegujejo vsi študenti, ki izpolnjujejo študijske pogoje določene s statutom šol, njihov premoženjski cenzus pa ne sme presegati 550.000 din mesečno. Lansko študijsko leto so imeli študentje možnost dobiti zajtrk v bifeju v novem domu, ki pa je bil kmalu po prepovedi točenja alkoholnih pijač ukinjen zaradi nerentabilnega izkoriščanja. Upajmo na boljše.

In še podatki in informacije: oba doma lahko sprejmeta skupaj 404 stanovalce, od tega 116 študentk. Posamezne šole so zastopane v naslednjem vrstnem redu.

PA — 84
VPS — 30
VSS — 10
VTS — 131
VEKS — 140
VAS — 10

Izračunano v odstotkih je 20,81 % študentov iz drugih republik.

JOŽE KOCET

kulturnadejavnost študentov na mvz

Minulo je pet let, odkar so študentje v Mariboru občutili potrebo po organiziranem kulturnem udejstvovanju. Na pobudo študentov VEKS je UO ZSJ MVZ leta 1964 ustanovil kulturno umetniško društvo »STUDENT«. Takrat še Maribor ni imel podobne visokošolskega mesta, kot jo ima danes, pa tudi študentov ni bilo toliko. Kljub temu pa se je včlanilo v KUD preko devetdeset članov. Po prvem letu dela, ki je bilo za tedanje razmere in glede na to, da je KUD obstajal šele eno leto izredno plodno, pa je prvotna vnaša za kulturno delo kmalu padla. Prvo leto je imel KUD tri sekcije: folklorno sekcijo, pevski zbor in študentski oder (dramsko sekcijo). Po prvem letu obstoja KUD pa sta delovali samo še dve sekciji. Dramska sekcija je namreč razpadla in jo kljub vsakoletnim poskusom do danes še nismo mogli oživeti. Prvo leto pa je bila ta sekcija najbolj delovna, saj je že 7. maja 1965 imela premiero satiričnega kabareta Objektivne težave.

Pevski zbor in folklorna sekcija sta se mariborski publiki prvič predstavila 24. maja istega leta. Skupno z dramsko sekcijo so pripravili svečano akademijo v počastitev dneva mladosti. Od takrat pa do danes sta ti dve sekciji imeli doma in v tujini že preko šestdeset nastopov. Lani se je med študenti porodila zamisel o ustanovitvi likovne sekcije. Zai ta sekcija ni zaživela v taki podobi kot smo predvidevali. Čeprav smo z razstavo, ki je bila aprila v salonu Rotovž predstavili študente likovnike mariborski publiki, pa bi želeli, da bi letos imeli dovolj finančnih sredstev za ustanovitev ateljeja.

Letos namerava folklorna sekcija naštudirati nov program, katerega koreografijo je prevzel tovariš Iko Otrin. Delo pa bo zelo oteženo, če se k tej kulturni dejavnosti ne bo prijavilo zadostno število novih članov. Prav tako je s pevskim zborom. Lani smo poskušali z mešanim pevskim zborom, vendar smo ugotovili, da takšen zbor ne ustreza pogojem, ki so v Mariboru. Zato smo se odločili, da ponovno obnovimo moški pevski zbor.

Program nastopov za letošnje leto je zelo pester. Posebno pozornost zaslužita turneji na Češko in Avstrijsko Koroško. Za realizacijo teh načrtov pa je potrebna velika materialna in moralna pomoč pristojnih forumov. Upam pa, da študentje ne bodo dovolili, da bi njihova kultura stopila korak nazaj in da bodo še z večjo vnemo in z večjim številnim stopili po poti, ki plemeniti in zbližuje ljudi, in se imenuje KULTURA.

MARIJA SVAJNCER, ML.

beg, alkohol, prepir

Kako velika pridobitev je filmsko gledališče za naš industrijski Maribor, smo že veliko pisali. Odkar ta pomemben kakovostnih filmov obstaja, se je zvrstilo res že lepo število filmov, ki jim ne bi mogli očitati pomanjkanja kakovosti.

Edward Albee na platnu. Čudovit tekst, toda grozljivo zastrašujoča vsakdanost, v kateri se znajdejo ljudje. Kdo se boji Virginie Woolf? Kako pobegniti? Alkohol za kratkotrajno utopitev, pobijajoče besede za druge ljudi, ki bi naj samega dvignile, toda prekmalu spoznaš, da si se kljub svojemu prizadevanju še bolj upognil. Noči s kričavi prepiri; globoko v notranjosti,

Sam?

Foto: B. Cerin

ki ne pusti obrazu vesele mimike, tam je še vedno ljubezen. Bolna je in tako oskrnjena, bedna in šibka, ampak JE. Njenega obstoja ni mogoče zanikati niti tedaj, ko George davi Marto, niti tedaj, ko Marta joče, ker je George ubil njenega izmišljenega sina. Sestnajst let je bil z njima. V dne, ko Marta ni kričala z živalskim glasom, ko Georga ni razjedala nepotešena ambicioznost glede literature, v kateri ni dosegel uspeha, in glede stolice za zgodovino, ki je ne bo nikoli zasedel, sta si ustvarila svojega sina... Ustvarili pomeni napravili iz nič, pravi stari katekizem, toda njun otrok, njun plavalas sin se je rodil v trenutku duhovnega zbližanja dveh razkrajajočih se ljudi. Zivljenje ju je opljuvalo in oba sta življenje opljuvala nazaj. Ampak svetlinjo sta imele, čeprav sta se poniževala, sovražila, ljubila, pijančevala... Saj je nesmiselno, vendar človek vztraja. Nekoga jutra napoveš boj, popoldan se zrušiš, kloneš, obupavaš, potem pa se zopet dvigneš in kričiš, kričiš... To ostane. Alkoholizirano kričanje.

Ali je mogoča rešitev za mlada zakonca? Tudi pri niju je čutili vonj po razkroju. Zena zmore pretirano uživati, kadar pleše sama. Rada posluša zgodbe. Narava ji je bila naklonjena, saj ni preveč bistra. Kadar bi se bilo treba zjokati ali pa zbesniti, noče ničesar slišati. Raje pogosto bruhla. To je zaradi preozkih kolkov. Bolje je, če pogosto bljuvaš: se vsaj izprazniš. Nekatere svari je pretežko nositi v sebi. In njen mož, mladi biolog? Prišel je v Martin in Georgu brlog, da bi mu zbližanje z Marto, ki je hči predstojnika univerze, koristilo pri karieri, pa ne zmore potešiti niti njene ženskosti. Lahko je a house-boy, to mu George in Marta dovolita, sme poslušati umazano besedilčenje o stvarih, ki jih je na samem zaupal Georgu. Toda vnil se bo v svojo navajenost, noč pri Marti in Georgu bo pretopil v grde sanje, ki jih mora človek vendar pozabiti.

Ampak zakonca srednjih let bosta morala ostati v razmetanem stanovanju, ždeti med slikami, knjigami, skulpturami. Ostati in vztrajati. Počasi ubijati drug drugega, bežati pred srečo in, kar je najhujše, bati se Virginie Woolf. Strah in odtujenost sodobnega človeka za kratek čas morejo pregnati izmišljotine, ope ali grde, pijanca, besede, toda tiste praznine, ki so nasilno vmes in jih ni mogoče napolniti, hlastno stiskajo človeka in obup je še vedno lepa beseda, če ti uspe, da se te polasti, ko si tako često v objemu tesnobe. Samo vprašanja ostane-

jo. Odgovori se nočejo prikazati. Kam so se vendar skrili.

E. Albee na platnu. Čudovito, E. Albee na odrskih deskah. Izredno. Ljubljanska drama je v sezoni 1968/69 uprizorila njegovo Kočljivo ravnanje. Osebe se močno razlikujejo od oseb v delu, ki se boji Virginie Woolf, vendar je vzdušje enako. Tudi tam tesnoba, strah, nezmožnost bega.

Ampak izmišljotine so. Kakršne koli.

TO NE PLAN

prihod

Ropota še ni bilo slišati. Zame je bilo popolnoma nevažno. Nikogar nisem pričakoval. Samo čakal. Je bila to morda želja pričakanju? Ne vem. O tem nisem razmišljal. Zdaj več ne stojim. Sprehajam sem med stebri. Trideset korakov tja in prav toliko nazaj. Na drugega je obešen klovn. Saj so ju združile. Opazil sem ga šele, ko je iz njega zadonel glas. Migotanje signalnih luči. Tišina. Odprla so se vrata restoracije. Krohot.

Hrupa z mestnih ulic ne slišim več. Gledam tla, polna cigarnih ogorkov, olupkov in koščkov raztrganih fotografij. Nekaj jih plava v oljnati mlaki. Cviljenje zavor. Luči lokomotive so oslepele. Sem in tja kakšen izmenen nasmeh. Ostalo je nekaj vprašajočih pogledov. Ostalo je nekaj vprašajočih pogledov. Čakali so nekoga.

Vrata vagonov so nemo pustila v noč: Zakaj? Prišle so čistilke. Zadnja postaja. Napotim se po stopnicah mimo reklamnih deska. Na pol raztrgan lepaki bi na včerajšnjo zabavo. »Nože in vilice prinesite s seboj.« »Prijetno se boste.« Ostanek je ležal na tleh. Ob vratih pri izhodu iz tabla na katero beležijo zamude vlakov.

Tudi moj vlak je imel zamudo. To me ne vznemirja. Pričakoval sem vlak. Sicer pa je pričakovano tako in tako brezkončno. Kdor neha pričakovati mrtve in smrti pričakaš brez pričakovanja. Sence smrti nihče ne želi. Pri izhodu je veter opljuval stene. Na cesti so ostale samo svetilke in prometni znaki. Drugih ni bilo. Svojih korakov nisem slišal. Bil sem prisoten samo v sebi, da bi videl nekaj izven sebe. Na uri je bil viden od nekaj, kjer sem stal, samo velik kazalec. Oplazil se je val rdeče svetlobe. Moja senca je dobila ostre obrise, ležala je ob meni in v meni, ter se končno izgubila v snopu belorumenih žarkov. Z vinom je izginila vsa tenkoba iz ust. Smejal sem se samemu sebi. Noč je molčala. Jutro je bilo hladno.

JURIJ KURE

spevi

VII. Nihče ni vedel za najine igre: ti si bila sramežljivi smeh in jaz rumena mivka. Mrak je bil pridružen šepet...

VIII. Zbežal sem v viharjem morju. Tedaj se je razlivala motna zarja skozi škrlatno zaveso burje in solz toplega upanja. Blago sonce je še vedno sijalo po vrhovih skalnatih gričev: bil sem izbran za sivo mivko morja in za val ki se je vračal...

IX. Bil je topel dan pokosenega žita. Prišel sem v drobnem pesku na nabrežja prvih ljubezni kalne reke. Bila je to igra drobnih zmot, igra dlani in oči, odrekanja in dajanja koprnečih teles in skrivnih, pohotnih misli...

X. Sam sem — Le njena roka v moji in sinjina nelizmierna morja, ki z nočjo se staplja: za barvo lune in za smisel rojstva...

XI. Kdaj te bom videl tiha, utripajoča dežela mojih sanj?

Spet bodo škorel in prekrokana noč; jutro bo sivo in vlažno... Čakal bom v nizki megli, da pade sonce — klopotec bo pel v roso porajanje; do morja je daleč...

XII. Ko je Rdeča Smrt v trenutku zdrobila vse njene kosti, ki je bila moja ljubica, se je v hipu podrla vse kar sem zgradil v en sam grozljiv krik pridružen v bolečini. Kdo ve za mojo žalost? Jaz vem za kratko srečo...

XIII. Prvič sem tukaj pa vendar vem da sem vse to že videl nekoč; da sem se že zili s teboj o, mesto mojih sanj... In veter je prav tako igral v laseh in val je pljuskal ponovno se vračal razjedal stoletno obzidje počasi počasi kakor razjeda človeka dvom in vpijal otožno sonce lazurnega neba v svojo mokro naročje leketajoče razburkanosti prvobitne razsežnosti in porajanja...

XIV. Cutil sem sončne plodove in cedel vonj rodovitne zemlje. Cutil sem strah pred neznanim in prenasitenost v zraku. Pili smo opojno vino v dimu naslade za rodovitno prst za lepo dekle za trenutek pozabe za Johana Sebastiana za Li Tai Poa za brezskrbno noč ki se konča kakor vse pesmi vina in sebičnosti sveč in opojnosti ki se konča kakor vsako rojstvo...

IN ZE JE TU VEČER

In vse je le privid besede tople poslednji val beži

In strah se vrača in vse kar je lepo in že je tu večer...

SE PREMALO JE LUČI

božajočega dotika — pojdiva tja!

... kjer še poslednji žarek bdi nad samote jadrom belim in je poslednja zarja kakor jutro: luči je še premalo za ljubezen...

beži

matura - pro et contra

O njej se je mnogo govorilo, spreminjal jo je čas, dopolnjevali ali zmanjševali so njen obseg številni načrti, elaborati, predpisi, zakoni in drugi akti nešteto poskusov neučinkovite šolske reforme. Zrelostni izpit, ki so ga obremenjevali različni predmeti katerih število se je neprestano spreminjalo, je dobil prav letos novo podobo. V tem trenutku se mi vsiljuje misel, da je preizkus znanja pravzaprav preizkušnja, ki obsega znanje s štirih oziroma petih področij. Poglejmo: zgodovina, ki naj bi predstavljala samo novejšo zgodovino SFRJ in narodov naše federacije, se je razširila in »odebelila« s prvo svetovno vojno, z vzroki, ki so privedli do nje, z balkanskimi vojnami, skratka, posegla je v leta na začetku našega stoletja in v zadnje vzdihljaje prejšnjega veka. Skratka, razlogov za takšen način interpretacije zgodovine, ki pride v poštev pri maturi, je več. Vse snovi so medsebojno povezane in se po načelu vzročnosti medsebojno dopolnjujejo in omogočajo. Nujno in potrebno je razumeti osnovo in šele na tem graditi znanje o novejši zgodovini naše dežele. Sem za takšen način šolanja, ki naj da maturantu (bolje — dijaku) zaokroženo znanje. Sociologija, temelji naše družbenopolitične konstelacije, ne vzbujajo zanimanja pri dijakih, pa se vse to kasneje v življenjski praksi izkaže kot nujno in potrebno. V našem trenutku je pomen sociologije in poznavanja družbene problematike gotovo tako važen kot spolna vzgoja. Vse je odvisno od tega ali zoperstavljamo ideji duha idejo telesa kot popolnoma enakovredno, ali pa ima ena izmed nasprotujočih si prepričanj večjo vrednost.

Vendar ni moj namen razvijati pajčevine misli o posameznih predmetih, ki predstavljajo tisto, kar imenujemo ustni izpit pri maturi. Marsikdo večkrat ponovi stavek, ki potem povzroči ali reakcijo v obliki razmišljanja ali pa gre mimo človeka, ki avtomatično diskvalificira možnost uveljavitve te misli. Zveza besed, ki se mi o njej porajajo vprašanja, je stavek, ali ni matura nezaupnica štiriletnemu študiju, ali če hočete, učenju na gimnaziji. Omejil se bom predvsem na gimnazijo, ker mi je matura na tej šoli bolj znana kakor na ostalih srednjih šolah.

Zvečine so priprave na matura hitre, intenzivne, kampanjske in pri dijakih, ki v štirih letih šolanja niso dosegli zaželenega in potrebnega znanja, ne morejo pustiti ugodnih posledic. Če naj šola privzgoji delovne navade, jih v 14. dneh, kolikor po navadi trajajo priprave na matura, prav gotovo ne bo. Prav tako pa ne more dijak brez osnove resnično znati reproducirati snov, ki so jo na hitro roko skušali vtisniti v obseg njegovega pomnjenja. Zategadelj pomeni matura pozitivnost takrat, ko gre za etapni vrhunec dijakovega duhovnega operiranja. Nikakor pa ni potrebna v primerih, ko pomeni obveznost in kampanjskost. Marsikdaj je pri nas preveč popuščanja in iz tega lahko črpan nov argument, ki govori proti maturi. Brez discipline in konstantnega dela v vseh štirih letih šolanja na srednji šoli, človek ne more zares opraviti mature. Listič, ki ga dobi vsak, ki je matura opravil, še ne pomeni potrditev resničnega znanja.

Nočem se spuščati v psihološko opredeljevanje glede mature. Mislim pa, da učenje ni preprosto sprejemanje nekega gradiva, ampak sposobnost, da se da osvojeno materije ustvarjalno in samostojno izkoristiti in uporabiti v nadaljnji aktivnosti. To sem prečital v Psihologiji dr. Mladena Zvonareviča in ta njegova trditve še kako držim. Hitro naučeno prav tako hitro izpuhti iz našega pomnjenja; možnosti ponavljanja pravzaprav ni. V stavkih, ki sem z njimi skušal pojasniti svoj odnos do mature, sem izhajal iz zelo neugodne pozicije. Namreč, bolj ali manj odločno sem govoril, da človek po končani gimnaziji pred matura pravzaprav ne more z znanjem zadovoljiti izpitne komisije. Ta trditev je nevarna in je dvoizen meč; v mnogih primerih pa drži kot pribita. Če pa še malo posplošim, potem moje malce prenagnjene trditve drže. Težko je ohraniti v nevrogramih misli, podatke in vse znanje skozi dolga štiri leta, kajti novi elementi izrivajo stare

in snovi, ki sproti prihajajo v obseg našega spomina, vedno bolj spreminjajo starejše vtise v potencialno maso, dokler se v nekem trenutku potencialna masa, ne razblini v prazen nič. Občutek varnosti in znanja daje opravljena matura le nekaj tednov; potem varljive predstave izginejo. Dokončno pa se v človeku poruši »mit« mature, ko naleti na sprejemni izpit na univerzi. To so spoznali Švedi in še nekateri drugi evropski narodi. Ukinili so matura kot nepotrebno obliko šolskega poučevanja. Pri nas smo povečali število predmetov na 4 (5)!. Novi kraji, novi običaji.

Matura, za ali proti?

DUSAN ZBASNIK

mladi na švedskem

Maj 1969. Po cestah, po parkih in po samotnih ulicah se že sprehajajo zaljubljeni parčki, a v glavah nekaj desetih študentov se prede tisoč misli. Zbirajo študentske izkaznice in nosijo prevajalnik frekventacijska potrdila k nič kaj prijaznim advokatom. 15. maja se na semaforju pokaže zeleno. In odpravijo se na potovanje. 2000 km je dolga pot in po dveh dneh vožnje prispejo na cilj. Stockholm, Malmö ali pa Göteborg so največkratni cilji študentov, ki se odpravijo na Švedsko.

Letos je preživelo svoje počitnice v Göteborgu (v tem mestu živi 440.000 prebivalcev) okoli 30 mariborskih študentov. Tri mesece (toliko časa velja namreč policijska delovna viza, katero dobi študent) so delali, pa tudi garali, v raznih švedskih podjetjih in tako nadomeščali švedske delavce, ki so se ta čas sončili na našem Jadranu. Mnoge študente verjetno zanima kakšne so for-

Hrupni, toda miroljubni

Foto: V. C.

malnosti za delo študenta na Švedskem. Tuji in domači študentji lahko delajo v švedskih podjetjih in tovarnah samo od 15. maja do 31. oktobra, toda ne več kot tri mesece. S seboj naj vzamejo dokazilo o statusu študenta (mednarodna študentska izkaznica — to posreduje IO študentske skupnosti MVZ ali pa prevedeno frekventacijsko potrdilo — najbolj v angleški jezik). Zadnji čas je nekdanja ostra kontrola na švedski meji nekoliko popustila, ali kljub temu je priporočljivo vzeti s seboj kakih 1000 din (novih seveda). Na začetku ob izdatkih prvih dni ne sme novincem pasti »srce v hlače«. Mnogokrat zadostuje denar, ki ga je s seboj prinesel študent ravno za življenje do prve plače (ob izdatni podpori domačih klobas in konserv, seveda!!!). Ob prihodu na Švedsko (pazite, da si ne boste planirali prihoda na 21. junij (ta mojstrovina se mi je osebo posrečila), ker je takrat na Švedskem velik praznik) se obrnite na posredovalnico za delo za študente in dijakke. Za naslov je najbolje, da se zanimate pri predhodnikih. Poleti so odprte pri študentskih organizacijah tudi posredovalnice za študentske sobe. Prve dni pa je najbolje, da prespite pri kakšnem prijatelju, ki je že tam (brez njegovega naslova ne bi nikomur svetoval oditi na pot — to si lahko privoščijo le nekateri »veteranci«). Za sporazumevanje je najbolje, da uporabite roke in

včasih tudi angleški jezik. Sedaj pa šale na stran. Angleško (zelo dobro) govori skoraj vsak Šved (tudi Švedinje!!), pa tudi med starejšimi že mnogi obvladajo jezik najsimpatičnejše države.

Pa se ne razveseli preveč, dragi študent, ko boš izvedel za kupček kron, ki jih boš prejemal na teden (na Švedskem je tedenski obračun zaslužka) Vse številke so namreč podane bruto. Dokler nimaš urejenih formalnosti na davčnem uradu, ti bodo odtrgali od plače tudi do 45 % zaslužka! Nato se ti bo zaradi ugodnosti, ki jih imajo študenti, zmanjšal davek na 20 % (na davčnem uradu prijavi raje več kot premalo). Ja, Švedska je dežela izredno močne birokracije in posameznik si ji res ne more upirati. In kakšni so zaslužki študenta, ki odhaja »na pečalbo«. Od 5,50 pa do 8,50 krone na uro (bruto). Delovni čas obsega najmanj osem ur dnevno in to pet dni na teden. Lahko pa delaš tudi (če hočeš seveda) 15 ur 7 dni na teden in skoraj ni študenta, ki bi odklonil nadurno delo, ker pač švedski delavci nočejo presežati svojega delovnega časa (njim se za nadure zelo povečajo dajatve). In življenje? Zelo drago! Vsa kar osupne ob pogledu na cene živil, ki najbolj prizadenejo tujce. Ti so za švedske pojme pravi porohi. Cene sob in stanovanj so tudi »švedske«. Za sobo plačaš približno dvakrat toliko kot so maksimalne tarife pri oduhilih v Ljubljani (naše univerzitetno mesto se naglo približuje švedskemu standardu!!!).

To je nekaj napotil, s katerimi naj bi bil »oborožen« vsak študent, ki odhaja v to deželo, deželo mnogih kontrastov. Torej, na svidenje drugo leto.

BOGO ČERIN

le dva študentska domova ne zadostujeta več!

Izobrazbena struktura v SR Sloveniji je izredno nizka — med republikami ima Slovenija najmanjši delež ljudi z višjo in visoko izobrazbo, in najmanjše število študentov na tisoč prebivalcev. Vendar, sodeč po obetanih perspektivah, se takšno stanje tudi v prihodnje ne bo bistveno spremenilo, čeprav se je v letošnjem letu vpisalo na mariborske višješolske zavode kar 48 odstotkov novincev več kot v lanskem letu, poleg tega pa še 57 rednih in 429 izrednih slušateljev na Visoko komercialno šolo.

Izmed višjih šol se je največ maturantov odločilo za študij na višji ekonomsko komercialni šoli, saj se je sem vpisalo 813 rednih in izrednih slušateljev. Nato sledijo VTS (339 rednih, 480 izrednih) — skupaj 819, višja pravna z 259 novinci in višja agrarna, kjer so odprli nov oddelek za pospeševanje kmetijstva, ki bo diplomantom omogočal poučevanje kmetijstva na osnovnih šolah in kjer se je vpis povečal za več kot sto odstotkov. Edino pedagoška akademija je vpisala nekoliko manj študentov kot v prejšnjem letu.

Vzporedno z naraščanjem števila vpisanih študentov, pa naraščajo tudi potrebe po izgradnji tretje študentske stolpnice. V sedanjih dveh je prostora za 404 perbivalce, od tega pa je le 116 ležišč namenjenih študentkam. Komisija za materialna vprašanja je prejela do razpisane roka 636 prošelj za stanovanje v edinih dveh študentskih domovih, izmed teh 472 od slovenskih študentov in 164 od študentov iz sosednjih republik. Sprejetih je bilo 404 novih stanovalcev: Slovencev 312 ter 82 iz drugih republik in odklonjenih skupaj 232. Od sprejetih študentov iz SRS prevladujejo iz podravske pomurske regije — 94 (28,9 %), iz zasavske savinjske regije — 65 (20 %), iz primorske regije — 50 (16,3 %), iz gorenjske regije — 38 (11,9 %), iz koroške in štajerske regije — 31 (9,7 %), iz dolenske regije — 30 (9,4 %) in ljubljanske regije — 12 (3,8 %). Od drugih republik prevladuje število študentov iz SR Hrvatske — 75 (90,3 %), sledijo SR Srbija — 4 (3,7 %), SR BiH — 2 (2,4 %), SR Makedonija — 2 (2,4 %) in SR Črna gora — 1 (1,2 %). Socialni sestav sprejetih študentov je naslednji: 96 ali 24 % jih izhaja iz družin, kjer so starši uslužbenci, 146 (36 %) iz delavskih družin, 81 (20,3 %) iz kmečkih, 79 (19,2 %) pa so starši raznih drugih poklicev. Po premoženjskem cenzusu na člana družine na mesec, prevladujejo študentje s premoženjskim cenzusom od 200 do 300 ND — teh je 190 ali 47 %. Nato sledijo: s premoženjskim cenzusom do 400 ND — 101 študent (26 %), do 200 ND — 65 študentov (15,2 %), do 500 ND — 18 študentov

(Nadaljevanje na 7. strani)

oblikovanje nazora mladih

Človek si običajno pričenja oblikovati svoj svetovni nazor v srednji šoli. Zavzema kritičen odnos do pojavov okoli sebe: ene sprejema, druge zopet odklanja. Pogosto ga prevzemajo trenutno modni ideali kot na primer hipijevstvo. Takrat smo slišali swareče glasove nekaterih vzgojiteljev, češ zahodnjaški vplivi mladino zastrupljajo v nekakšnem asocijalnem, celo antisocijalnem duhu, tako da človek zaničuje ideale, za katere so se zavzemali oni. Simpatizerji pa so zopet poudarjali človekoljubnost tega gibanja. S pomočjo sredstev obveščanja se je s to kmalu komercializirano filozofijo seznanilo mnogo mladih ljudi. Eni so jo odklonili, a drugi sprejeli — tako je prišlo do dialoga na ravni šolskih mladinskih ur ali pogovorov ob kavi in cigaretah. To se mi zdi bistvena pozitivna lastnost takšnih »filozofij« za mlade, ki se sicer prodajajo s ploščami in oblekami: da si nekdo ustvari svoj prvi odnos do sveta, zasnutek njegovega kasnejšega svetovnega nazora.

O pojavih, ki srednješolca ne zadevajo neposredno, ima svoje mnenje največ četrtina dijakov — predvsem v gimnazijah, v drugih srednjih šolah pa še dosti manj. Spominjam se mladinskih ur o Vietnamu. V pogovoru je aktivno sodelovalo le kakih pet ljudi od tridesetih v razredu. A še pri teh se moremo truditi, da jih je tema pogovora

sem, da jih je bilo mnogo podobnih misli. So pa se nekateri komunisti tudi izredno dolgočasili, si pripovedovali šale in kmalu s starim izgovorom o avtobusih zapustili dvorano. V naslednji razpravi o samoupravljanju na šolah sta se dijak in profesorica neke mariborske srednje šole prepirala o nekem disciplinskem ukrepu — govorila sta o čisto konkretnem primeru, ki naj bi sprva ilustriral splošno razpravo, a je kmalu postal jedro problema. Po kakih treh urah je predsedstvo sestanek končalo; z mislijo, da čeprav ni bilo sprejetih kaj prida sklepov, je vendar sestanek odkril nekatere probleme in interese mladih komunistov in da se bomo zato še večkrat sestali. Sicer je predsedajoči tako vsako razpravo končal z obljubo, da se bomo zopet sestali in obravnavali samo ta problem. Čakal sem nov sestanek, se pripravljaj, da se bom oglašil, a nisem ničesar dočakal!

DAVORIN KRAČUN

kadar nastajajo razlike med besedami in dejanji

Znano je, da je revolucija združila jugoslovanske narode in pripomogla, da je nastala trdna država na katero smo ponosni. Poštenost in enotnost sta bila mogočna temelja.

Kolo zgodovine teče, ljudje sespreninjajo in spreminjajo se okoliščine. Mladi moramo biti vzgojeni v duhu odločnega boja za resnične pravice delovnega človeka.

Med teorijo in prakso so bile vedno razlike. Merilo pri vrednotenju dela mora biti izostren čut, ne pa neka pisana pravila. Vsak, ki govori v inte-

resu skupnosti, je vreden spoštovanja, če se njegove besede skladajo z njegovimi dejanji. To se morajo zlasti zavedati mladi intelektualci v vstopu v proizvodnjo. Od vodilnih ljudi v podjetju je največ odvisno za koliko se bodo spreminjale plače delavcev.

Zato se moramo zavedati tega, da ne ploskamo tistemu, ki bo imel daljši in ganljivejši govor, ploskajmo tistemu, ki nam bo pravično odrezal večji kos kruha.

IGOR PLOHL

le dva študentska domova ne zadostujeta več!

(Nadaljevanje s 6. strani)

(4,4 %), nad 500 ND 13 študentov (3,2 %) in brez podatkov — 17. V domova je bilo sprejetih največ prosilcev s povprečno oceno 3 — 228, z oceno 4 — 124, z oceno 2 — 27 in z oceno 5 — 25 prosilcev.

Eden izmed zelo važnih pogojev za nemoten študij je zadovoljivo rešeno stanovanjsko vprašanje študentov. Študij bi moral biti omogočen vsem sposobnim mladim ljudem iz vseh slojev naše družbe, kajti za tiste študente, ki izhajajo iz manj premožnih družin in prihajajo študirat iz revnejših krajev, je študij že sam po sebi težko materialno breme, ki pa postane prav gotovo pretežko, če ne uspejo dobiti mesta v študentskih domovih. Zato se vprašujem, kakšna je bodočnost vseh tistih 232 odklonjenih študentov, ki niso uspeli priti do stanovanja, čeprav so izpolnjevali vse pogoje za to. Koliko izmed njih se jih bo še odločilo za študij, kljub skromnim finančnim dohodkom njihovih staršev in koliko se jih bo v tej borbi za obstanek priborilo do diplome in lastnega zaslužka?

V letošnjem poletju je sekretariat za prosveto in kulturo SRS pripravil informacijo o potrebah po novih izgradnjah študentskih naselij, po kateri naj bi do 1973. leta zgradili v Ljubljani 2 oziroma 3 nove študentske domove ter telovadnico, v Mariboru pa le en sam stanovanjski objekt z 200 ležišči. Za leto obstaja predlog po katerem naj bi še v tem letu začeli graditi v študentskem naselju v Ljubljani blok s 182 ležišči, ki bi spadal že

v B kategorijo (!) hotela, katerega predračun znaša okoli milijardo starih dinarjev (mariborski je stal le 450 milijonov), in internat pri višji medicinski šoli z 200 ležišči, v Mariboru pa naj bi bil začetek gradnje po predvidevanjih šele 1971. leta. In če primerjamo stanje v mariborskih in ljubljanskih študentskih domovih, pridemo do zanimivega rezultata: v Ljubljani pride 10 ležišč na 37 študentov, v Mariboru pa 10 ležišč na — 67 študentov. V Ljubljani je že v študijskem letu 1959/60 prišlo 10 ležišč na 43 rednih študentov, v Mariboru pa še v lanskem letu 10 ležišč na 48 študentov.

Po navedenih podatkih se nam vsaka misel o kakršnikoli ljubljanski novogradnji lahko zdi naravnost groteskna, neutemeljena in nerealna. Prepričan sem, da bi bil takšen način nedopusten, in nevzdržen za vse mariborske študente. V času naše gospodarske reforme naj bi se sredstva skladneje in enakopravneje razdeljevala. Med slovenskimi študenti ne bi smele obstajati nobene razlike — ali pa mogoče so? Ali pa smo morda mariborski študentje manjverdni in je skupnosti vseeno kako študiramo, kako se preživljamo in stanujemo? Upam, da izvršni svet SRS ne bo imel težke naloge, ko bo zavzemal svoje stališče k predlogu izobraževalne skupnosti, in ko bo odločal o tem, kje je študentski dom najbolj in najprej potreben.

JOŽE MARINŠEK

STRAN 7

Dragi bralci, v današnji številki vam predstavljamo nekaj avtorjev tako imenovanega švedskega »seks« humorja. Torej, dober tek!

ali boste kmalu končali z vašim piknikom?

prsssi!

